

hoofdstuk wordt de geschiedenis van de faculteit beknopt in landelijk verband gezet. Een ontwikkeling wordt zo snel en duidelijk neergezet en het verwondert niet dat De Jong eindigt bij de immer, maar vooral nu actuele problematiek van de aard van de theologische opleiding. Het is van oudsher vooral een predikantsopleiding die op academisch niveau vorm en inhoud krijgt. Daar komt vandaag bij de plaats van universitaire theologie in een religieus en kerkelijke sterk veranderend Nederland. De redactie spreekt aan het begin van dit werk de hoop uit dat deze geschiedenis kan helpen bij de bezinning op de plaats die de theologie vandaag heeft. Over de vervulling van die hoop kan de recensent geen uitspraak doen. Wel daarover dat een dergelijke bezinning zonder een serieuze kennisname van het verleden voor een faculteit desastreuze gevolgen zal hebben. Dit boeiende boek komt daarom op een goed moment. —

¶ M.J.F. Lindeijer SJ en A. Welle (met medewerking van E. van Deutekom, J. van Gennip, A.L.M. Hurkmans, P.H. Kolvenbach SJ, M. Struyken en H. de Waele), *Robert Regout. Maastricht 1896 - Dachau 1942* (Vriendenkring van Robert Regout) Uitgeverij Omnia-Fausta, Drachten 2004, 152 pag., ISBN 90 74818 12 9, € 39,50.

¶ Gert van Klinken

Door Limburgse historici als Eric Lemmens is recent nog weer eens betoogd hoe verschillend de culturele en politieke geschiedenis van dit gewest blijkt te zijn ten opzichte van de rest van Nederland (*Aan vorst en vaderland gehecht*, 2003). Hoe waar dit woord is, beseft de protestantse noorderling bij het lezen van de aan de Maastrichtenaar Robert Regout gewijde bundel. Deze Nijmeegse hoogleraar in het volkenrecht beschouwde zichzelf als een eenvoudig mens. Het is een bijzondere uitspraak voor een telg uit een geslacht dat in de historiografie aan extreem verschillende waardeoordelen onderhevig is geweest. In de sociaal-economische geschiedschrijving van Limburg geniet porceleinfabrikant Petrus Alexander Hubertus Regout (1828-1897; een oudoom van Robert) een welhaast diabolische reputatie. Hij was een representant van het 19^e eeuwse kapitalisme in de hardste vorm. P.A.H. Regouts commentaar voor de enquêtecommissie van 1887, op de werkomstandigheden in de Maas-

trichtse Sphinxfabrieken, is in zijn eerlijkheid inderdaad huiveringwekkend. De werknemers werden onder zijn bewind niet oud.

Het geslacht Regout wist echter ook nadien spectaculaire blikvangers te produceren: een minister van justitie (en ontwerper van de zedelijkheidswet van 1911) én een heuse heilige in spe. Dat laatste werd begin 2004 althans in het vooruitzicht gesteld tijdens de vooraankondiging van het hier besproken boek: 'Alles lijkt erop te wijzen dat Robert Regout een nieuwe Nederlandse heilige kan gaan worden. De prentjes met een gebed of een tekst ter nagedachtenis vinden gretig aftrek en de gedachteniskapel in Nijmegen waar zijn portret hangt wordt druk bezocht. Kunnen we hem binnen afzienbare tijd samen met zijn medegevangene Titus Brandsma als heilige vereren?' Wie was deze Robert Regout?

Het antwoord op die vraag in de bundel *Robert Regout* wordt ondersteund door prachtige foto's: eerst een bevoorrechte jeugd in een patricisch milieu (ondermeer op landgoed Kruisdonk bij Maastricht), dan een idealistische keuze voor de Sociëteit van Jezus, vervolgens als jezuïet het professoraat in het volkenrecht in Nijmegen en tenslotte het bittere einde in het concentratiekamp Dachau in 1942. Regout was een innemende persoonlijkheid, met een bijzonder vermogen om jongeren te enthousiasmeren. Als volkenrechtjurist was hij een degelijke werker, maar niet een denker van de eerste categorie. Illustratief is Regouts reactie op de Italiaanse inval in Abessynië (Ethiopië): hij meende in 1935 dat de Ethiopiërs meer tegemoetkomendheid gepast zou hebben jegens de 'gerechtvaardigde' eisen van Mussolini. Tegelijk was hij betrokken bij de Volkenbond en het ideaal van een internationale rechtsorde.

Regout werd al in 1940 door de bezetter in *Schutzhaft* genomen. Deze gijzeling was bedoeld als nadrukkelijke waarschuwing aan het adres van het episcopaat. Dat uitgerekend Regout hiervoor in aanmerking kwam, die zich in mei 1940 in een artikel over de rechtstoestand in bezet gebied zeer gematigd had uitgedrukt, was min of meer toeval. Het zou hem desondanks zijn leven kosten in Dachau.

Wat in dit liefderijk uitgegeven boek vooral frappeert is de wijze van gedenken, die afwijkt van wat tegenwoordig de norm lijkt te zijn. De moderne biografie is doorgaans bij uitstek kritisch jegens het object ervan. Mocht de gebiografeerde al op